

[Ebba Strange.]

jo et spørgsmål om vilje, og det er et spørgsmål om at tilrettelægge arbejdet i kommunerne, så man kan selvfølgelig også administrere det.

Men der er ikke vilje til at gennemføre forslaget, det er det, der er sagen. Man ønsker altså ikke at være med til at give arbejderne den større tryghed, og det kan vi jo så kun beklage og håbe, at forholdene vil ændre sig, så man en dag vil lovgive ud fra de interesser, arbejderne har.

Hermed sluttede forhandlingen.

Forslagenes overgang til anden (sidste) behandling vedtoges uden afstemning.

Anden næstformand (Nathalie Lind):

Jeg foreslår, at forslagene til folketingsbeslutning henvises til socialudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om ændring af adoptionsloven. (Undersøgelse i adoptionsager).

(Lovforslag nr. 143. Fremsat 15/1 76).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Inge Fischer Møller (S):

Det foreliggende lovforslag tilsigter i første række at placere de opgaver inden for adoptionsområdet, som hidtil har været varetaget af mødrehjælpen, plejehjemsforeningerne samt af direktoratet for Københavns børne- og ungdomsværn. Det drejer sig i denne forbindelse om den meget vigtige undersøgelses- og godkendelsesordning, der er i forbindelse med adoptioner, og jeg skal her nævne, at forslaget har meget nær sammenhæng med den sociale bistandslov, der træder i kraft den 1. april i år.

Forslaget indeholder tillige en bestemmelse om at indføre en lettere undersøgelses- og godkendelsesprocedure, når det drejer sig om familieadoptioner inden for den nærmeste familie, eller i andre tilfælde, hvor der består et særligt tilknytningsforhold,

f. eks. gennem nært og længerevarende bekendtskab mellem adoptanterne og barnets biologiske forældre. Vi mener ikke, at der i disse tilfælde er behov for den meget omfattende undersøgelses- og godkendelsesprocedure.

Der foreslås også en ensartet godkendelses- og undersøgelsesprocedure, når det drejer sig om adoptioner af udenlandske og danske børn. Eksempler har vist, at denne regel måske har manglet i vores adoptionslov, så dette forslag hilser socialdemokratiet med stor tilfredshed. Målet er jo at finde frem til det hjem, der er bedst egnet for det pågældende barn, og det uanset om det drejer sig om et dansk eller et udenlandsk barn, der skal bortadopteres.

For at sikre barnets tarv bedst muligt foreslås det, at godkendelseskompetencen bliver henlagt til et særligt samråd ved de amtskommunale socialcentre.

Et andet punkt er, at der oprettes et centralt adoptionsnævn. Dette nævn skal tage sig af klager over de nævnte samråds eventuelle afslag. Adoptionsnævnet skal også føre tilsyn med samrådene og koordinere deres godkendelsespraksis, og endelig skal nævnet også tage sig af udvælgelse af børn ved anonyme adoptioner.

Det er nødvendigt med oprettelse af dette nævn. Man opnår at få samlet visse opgaver på adoptionsområdet ét sted. Det giver en bedre koordinering og en ensartet praksis, og den har vi brug for.

Forslaget lægger op til en helt rigtig løsning, og jeg skal hermed give socialdemokratiets tilslutning til, at forslaget bliver behandlet og gerne meget hurtigt, da bistandsloven jo træder i kraft allerede den 1. april.

Birgitte Oxdam (V):

Der er to anledninger til dette lovforslags fremkomst. For det første skal adoptionsloven nødvendigvis synkroniseres med bistandsloven, som træder i kraft den 1. april 1976. For det andet er det, og for mig væsentligere, en god lejlighed til at tage hele spørgsmålet om godkendelse af adoptanterne op til nærmere overvejelse. Bremssagen fra Ålborg har nok skabt uro i mange andre sind end mit, og jeg skal da også love i udvalget nærmere at bore i de forhold, der her kan medvirke til at skabe en Bremssag.

[Birgitte Oxdam.]

Det overordnede hensyn i hele adoptionsloven er hensynet til barnets tarv. Der skal ske en omplantning af et barn fra dets biologiske ophav til en ny familie, og det er en proces, som vi må omgærde med den størst mulige sikkerhed for barnets tarv. Så må hensynene til de voksne stå i anden række. Samtidig må vi også vurdere, hvor balancen er mellem samfundets sikringsakter over for de potentielle adoptivbørn og hensynet til borgernes almindelige krav på beskyttelse af privatlivets fred.

Adoptionsudvalget har i juni 1974 afgivet en betænkning om undersøgelse i adoptionsager. Udvalgets flertal foreslår, at modtagelsen af et barn i pleje, i alle tilfælde hvor anbringelsen sker med adoption for øje eller i øvrigt under forhold, hvor anbringelsen skønnes at sigte på adoption, skal kræve egentlig godkendelse efter en undersøgelse foretaget med henblik på adoption, dog med undtagelse af stedbørns adoption. Så vidt har justitsministeren imidlertid ikke ønsket at gå i sit lovforslag, jfr. forslaget nr. 1 vedrørende § 4 a, stk. 2.

Jeg kan tilslutte mig justitsministerens opfattelse af, at det foreliggende materiale om u hensigtsmæssige anbringelser ikke kan bære en så vidtgående regel som ønsket af udvalget. Lovforslagets undtagelsessituation er situationen, hvor der er formodning for, at der fra adoptantens side handles af ægte kærlighed til det barn, der jo er et valgt barn med et i forvejen bestående tilknytningsforhold, og denne situation bør ikke belastes med en gennemgribende undersøgelse af de implicerede, som i sin form og sit indhold er beregnet for adoptionsforhold med en fra starten helt anden afstand mellem adoptanten og den adopterede.

Jeg finder det betryggende, at man nu vil behandle adoption af udenlandske børn efter ens godkendelsesregler, uanset om der er tale om nordiske børn eller andre udenlandske børn. Jeg kan helt tilslutte mig det synspunkt, at forholdene omkring adoption i dag af eksempelvis finske børn i realiteten er anonyme adoptioner.

Jeg er enig i udvalgets og ministerens forslag om, at kompetencen til at undersøge og godkende adoptanter bør ligge på regional plan. Det giver en passende afstand fra borgeren til myndigheden. Det kan i denne si-

tuation blive for tæt på, hvis en lokal myndighed skulle have lov til at endevende ens privatliv med henblik på adoption, mens en henlæggelse heraf til en central instans til gengæld ville være imod de herskende decentraliseringsbestrebelse.

Samrådskonstruktionen har jeg ikke umiddelbart nogen indvendinger imod. De amtslige socialcentres kapacitet udnyttes, og samrådene med deres 3 medlemmer er passende snært sammensat til at kunne fungere. Måtte mange medlemmer af disse samråd i øvrigt til sin tid skrive sig bag øret, hvad overlæge Inger M. Barslund skriver i betænkningens bilag 2.

Det centrale adoptionsnævn med dets tredelte opgave som ankeinstans for godkendelse og tilsynsførende for samrådene, og indtil videre varetagende de anonyme adoptioner, ser jeg ikke vi kan komme uden om. Jeg kan i hvert fald ikke på stående fod komme på en mere rationel løsning på disse funktioner. Den almindelige retsbevidsthed bør tilgodeses ved et toinstanssystem, og jeg vil føle mig tryk ved, at der sikres en ensartet praksis på landsbasis i adoptionsager.

For så vidt angår udvælgelsen af børn til de anonyme adoptioner lægger venstre vægt på, at dette henlægges til de amtskommunale socialcentre, så snart de er fuldt udbygget med den fornødne sagkundskab og erfaring.

Med disse bemærkninger kan jeg på venstres vegne tilsige justitsministeren vor gode vilje til et hurtigt og positivt udvalgsarbejde.

Erlendsson (FP):

Meningen med en førstebehandling er jo, at man skal gøre principielle synspunkter gældende, og andet har jeg heller ikke tænkt mig med hensyn til dette lovforslag. Det er jo en følge af, at visse institutioner, der hidtil har været inddraget i behandlingen af adoptionsager, nu nedlægges ved bistandslovens ikrafttræden, specielt mødrehjælpsinstitutionen, og så mener man altså, at der skal noget andet til.

Dér vil jeg da gerne sige, at for den, der i sin daglige gerning har været tæt inde på livet af den hidtidige adoptionspraksis og dens virkninger, er der mange grunde til at ønske, at de nye behandlingsinstanser, hvis der skal sættes sådan nogle ind, vil blive i

[Erlendsson.]

stand til at arbejde bedre, hurtigere og mere fordomsfrit, end de gamle har gjort. Det er der naturligvis ikke nogen sikkerhed for i lovteksten. Om der kommer noget i bekendtgørelser, må vi jo vente og se. Jeg troede, at der i bemærkningernes punkt 1 stod noget, som kunne medvirke til en hurtigere behandling, idet der var anført, hvilke tilfældegrupper adoptionsøgende der ikke skulle godkendes, men det skyldes kun, at jeg var ukendt med juridisk sprogbrug. Det betød blot dem, der ikke skulle søge om en godkendelse. Ja, sådan skal man jo lære fagsproget at kende efterhånden. Det er altså ikke noget, som kan medvirke til at få sagerne hurtigere igennem.

Men jeg vil sige, at betydningen af en hurtig behandling af disse sager er ikke mindst, når det gælder anonyme adoptioner, også af danske børn. Sådan som praksis har været hos mødrehjælpsorganisationens ansatte, så har den efter min mening i alt for mange tilfælde besværliggjort sådanne adoptioner til skade for barnet, ud fra et ensidigt hensyn til moderen.

Betydningen af, at et lille barn hurtigst muligt kan få tryghed i omgangen med en enkeltperson eller et par, et personpar, er meget stor, når dets naturlige åndelige, intelligensmæssige, sociale udvikling skal sikres. Disse skrækkelige tilfælde, hvor børnene får lov til at ligge på vuggestuer og overgår til plejehjem, hvor mange forskellige damer, travle damer, færdes omkring barnet og ingen af dem af barnet opfattes som noget specielt, medfører en retarderet udvikling, som kan blive til skade for livet og meget ofte bliver til en skade for livet.

Det er en sentimental indstilling, synes jeg, over al måde kun at tage hensyn til den kvinde, som ikke straks forstår eller erklærer sig villig til at tage sig af sit barn. I dag er det jo i praktisk talt alle tilfælde en mulighed, der kan gennemføres med den gode sociale hjælp, vi har her i landet. Hvis der derfor er nogen tvivl hos en kvinde, eller rettere sagt hvis hun rent ud erklærer, at hun ikke vil have barnet, så bør der ikke fra mødrehjælpsinstitutionens side eller fra de instanser, der nu skal behandle sagerne, kunne lægges noget tryk på hende for at få hende til at få en betænkningstid, idet man siger: så passer vi barnet så længe, og så kan

De altid komme igen — eller „du“ hedder det vel i dag, kan du altid komme igen og se, om ikke du synes, at du alligevel skal have barnet.

Der er to mennesker, der er tale om her. Der er et voksent menneske, der har fået sin naturlige sjælelige udvikling — det må man da håbe, det kan man i hvert fald ikke lave om på på det tidspunkt — og så er der et barn, der skal til at starte, som også er et menneske, og som man skal tage det mest tungtvejende hensyn til.

Jeg har også været ude for, at man fra mødrehjælpsinstitutionens side har truet en velmenende læge med hård straf, fordi hun tog initiativ til at sikre, at 5 små børn blev anbragt i gode hjem, fordi den kvinde, der var tale om her, havde halskræft og vidste, at hun skulle dø meget hurtigt. Jeg kan huske den lykke, som prægede hende, da hun, 8 dage før hun døde, blev klar over, at det sidste af børnene var anbragt godt og sikkert i et godt hjem.

Det kunne ikke være sket, hvis mødrehjælpsinstitutionen skulle have taget sig af det, og jeg håber, at man tager hensyn til det, hvis man vil lave noget andet end det, som jeg synes var mest naturligt, at et ægtepar, der ville adoptere et barn, skulle kunne gøre det og bagefter anmelde det for en eller anden øvrighed, og så kunne myndigheden i undtagelsestilfælde gribe ind, for nogen sikkerhed for børnenes adoptivforældre har vi jo ikke alligevel med den nuværende ordning. Det har jo så tydeligt vist sig i mange tilfælde, og jeg behøver ikke at nævne nogen eksempler.

Aase Olesen (R.V.):

Lad mig begynde med at slå fast, at det radikale venstre er indstillet på at medvirke til, at ændringerne i adoptionsloven gennemføres til tiden, dvs. inden den 1. april i år. Men det er meget kort tid for folketingets medlemmer til at skulle gennemgå de mange aspekter, der er ved denne lovændring, især når man sammenligner med den tid, der er brugt til høring af alle de mange instanser og organisationer, som er interesseret i adoptionsproblemer.

Ved første øjekast, er jeg ked af at måtte sige, forekommer forslaget ikke just genialt. Vi gennemfører en bistandslov med socialcentre på amtsplan og nedlægger derfor

[Aase Glæsen.]

mødrehjælpen, hvorefter vi må konstatere, at det vil være nødvendigt at opbygge en ny instans i hvert amt med et centralt nævn på landsplan. Når man dykker længere ned i problematikken, begynder man imidlertid at forstå, at ministeren må have haft det meget vanskeligt. Problemet er blot, at vi kun antydningssvis får besked om, hvorfor adoptionsudvalgets flertalsindstilling ikke kunne bruges, og næppe nok får antydning af, at end ikke de kommunale organisationer, nemlig Kommunernes Landsforening og Amtsrådsforeningen, er enige i dette forslag.

Jeg kan godt se, at det har været svært for ministeren at lande andre steder end dér, hvor han faktisk er landet, og vi anerkender det foreløbige, der ligger i formuleringen af lovens tekst vedrørende adoptionsnævnets opgaver. Men jeg skal på det radikale venstres vegne fremhæve, at det vil være nødvendigt i retsudvalget at gå grundigt ind i de problemer og overvejelser, som ligger til grund for ministerens forslag. Der er ikke i det foreliggende materiale oplysninger nok til, at vi forlods tør sige, at dette er den rigtige metode.

Må jeg i øvrigt spørge ministeren, hvordan det kan gå til, at et udvalg, nedsat af justitsministeriet, barsler med en flertalsindstilling, som kasseres af rent lovtekniske og juridiske grunde af indenrigsministeriet. Det er ikke den slags, der virker fremmende på beslutningsprocesserne eller medvirker til, at vi her i tinget kan tage stilling på et solidt grundlag.

Når vi er inde på adoptionslovens område, er der naturligvis meget andet, man kunne ønske sig at trække frem. Det falder uden for dagsordenen i dag, men jeg vil gerne nævne, at vi i det radikale venstre føler, at der er behov for at få diskuteret igen om de retningslinjer, hvorefter adoptionsansøgere undersøges, og den praksis, der efterhånden er indført af justitsministeriet i spørgsmålet om tvangsadoption.

Der er imidlertid et enkelt spørgsmål, jeg gerne vil have afklaret allerede i dag: hvilken rolle skal justitsministeriet spille i fremtiden i disse sager? Jeg opfatter lovteksten og bemærkningerne således, at adoptionsnævnets afgørelser bliver endelige. Det kan jeg erklære mig enig i, men vil gerne have bekræftet, at det forholder sig sådan.

Til de øvrige dele af forslaget skal jeg kort sige, at vi er enige i formuleringen af § 4 a, stk. 2, og at vi er enige i, at de mennesker, der skal arbejde i samråd og adoptionsnævn, skal have pålagt dette som tjenstligt arbejde. Vi vil gerne have lejlighed til at se nærmere på problemerne omkring plejetilfældelserne under udvalgsarbejdet, og vi er enige med ministeriet i, at der er behov for retningslinjer, der sikrer ensartede procedurer overalt i landet.

Til slut vil jeg gerne understrege, at uanset hvilken ordning vi måtte ende med at anbefale i udvalget, vil vor stillingtagen være afhængig af, i hvilken grad grundtanken i al adoption er tilgodeset, nemlig hensynet til barnet. Ingen voksne har krav på, at samfundet skaffer dem et barn, men det barn, som af en eller anden grund skal bortadopteret, har krav på, at samfundet til det yderste anstrenger sig for at finde netop de forældre og det miljø, som vil give de optimale opvækstvilkår for netop dette barn. Det er en uhyre vanskelig opgave for myndighederne, det erkender vi, men vi er overbevist om, at det kan og skal gøres under en form, som føles acceptabel også af adoptanterne.

Det radikale venstre kan tilsige forslaget positiv udvalgsbehandling.

Hagen Hagensen (KF):

Når man er kommet så langt hen i ordførernes række og de tidligere ordførere har sagt en hel del også om enkeltheder i det forslag, der er til behandling, behøver man ikke sige så overvældende meget, når man mener, forslaget er godt. Jeg synes, ministeren har haft en heldig hånd, når henses til de forhåndenværende muligheder, der har været.

Med hensyn til undersøgelsernes omfang synes jeg, der er ramt ret, ligesom jeg også kan godkende den ordning med samråd, der vil blive indført for godkendelser.

Jeg kan beklage, hvad vist ministeren også gør, at det vil være nødvendigt at instituere et nyt nævn, selv om det også kommer til at varetage flere opgaver end dem, der lige er nævnt i lovforslaget, men jeg noterer med tilfredshed, at deltagelse i samråd og i nævn i vidt omfang vil kunne pålægges som tjenestepligt.

I øvrigt skal jeg ikke gå ind i enkeltheder;

[Hagen Hagensen.]

det kan vi gøre, når vi når frem til at behandle forslaget i retsudvalget. Jeg synes blot, der er grund til at nævne, at der faktisk må ske en meget grundig undersøgelse af adoptionsforældres egnethed, og man må også tage hensyn til, hvor mange børn der i forvejen er adopteret af de pågældende. Fru Birgitte Oxdam har allerede berørt det med henblik på en ganske særlig sag.

Det er jo nødvendigt, at der kommer en orden i stand, som er rede til at træde i kraft samtidig med bistandsloven, og derfor vil jeg tilsige mit partis medvirken til en hurtig behandling ud fra det hovedhensyn, der er og må være, når vi taler om denne lovgivning, barnets tarv, men det forudsætter også, at der sker en grundig sagsbehandling i hvert enkelt tilfælde. Vi må nærmere se på i udvalget, om det kan gøres bedre. Det er så afgørende for det barn, der skal leve en stor del af sit liv i andre omgivelser, at de er så gode som overhovedet gør. Barnets tarv er det, der først og fremmest skal trækkes frem i denne sag.

Ebba Strange (SF):

Jeg skal også passe på ikke at gentage for meget af det, der er sagt af de tidligere ordførere. Vi har at gøre med et lovforslag, som vi skal have behandlet hurtigt, fordi det skal træde i kraft til den 1. april, og jeg kan på SFs vegne love, at vi skal gøre vort til, at det får en hurtig behandling.

Også jeg har naturligvis først studset over, at ministeren ikke følger det udvalgsflertal, der står bag ved betænkning nr. 718, men efter at have prøvet at sætte mig grundigt ind i disse i virkeligheden meget svære og meget ømtålige sager, vi har med at gøre her, så finder jeg, at det er den rigtige beslutning, ministeren har truffet. Jeg er enig med ministeren i, at det forslag, vi har liggende her, og som jo ligger ret tæt op ad mindretalsudtalelsen i betænkningen, nok er det, der vil komme til at fungere bedst.

Fru Aase Olesen spurgte ministeren, hvorfor flertalsindstillingen ikke var blevet fulgt. Jeg prøvede selv at vurdere det og skønnede ud fra mine egne synspunkter, og nu kan vi jo se, om ministeren er enig i, at der egentlig er for meget juristeri i det, udvalgsflertallet har foreslået. Selvfølgelig skal de her ting behandles fantastisk juridisk

korrekt, men samtidig er det jo meget, meget vigtigt, at vi tager de menneskelige, de socialpsykologiske, de medicinske faktorer med i betragtning, fordi det, der er det helt afgørende, er, at de hjem, der bliver valgt ud, er hjem, hvor børn kan trives, hvor børn kan udvikle sig, hvor børn kan få en god og positiv opvækst.

Begrebet barnets tarv er blevet nævnt flere gange her, og det lader til, at vi er enige om, at det naturligvis er det, der er det altafgørende i disse sager. Imidlertid er det jo sager, der ofte sætter sindene i bevægelse, ikke alene når vi oplever Brems sagen eller lignende sager, men også når mennesker får afslag på adoptionsbevillinger. Vi har jo set mange gange, at folk ligesom står uforstående over for, hvorfor de får et afslag, når de kender nogen, der har fået en tilladelse, som de sammenligner deres forhold med. Derfor tror jeg, det er meget vigtigt med et adoptionsnævn, der kan være ankeinstans, hvor man kan få prøvet sagerne, så vi sikrer en vis ensartet behandling af disse sager over hele landet, og sådan at folk, der søger om at blive adoptanter, ikke føler, at de ligesom udelukkende er afhængige af de mennesker, der bor i kommunerne, i disse sager. Også af hensyn til koordinationen, ikke mindst når det drejer sig om de udenlandske børn, finder jeg, at adoptionsnævnet er et vigtigt og et rigtigt organ at oprette.

Med hensyn til selve undersøgelsen mener jeg, at det cirkulære, som socialministeren har udsendt i forbindelse med bistandsloven, om undersøgelse i forbindelse med pleje, der har adoption som formål, eller pleje af længere varighed, er et meget grundigt stykke papir, som kan danne et udmærket og grundigt forarbejde og også grundlag for en godkendelse af en adoptionsbevilling. Jeg vil tro, at vi vil kunne oparbejde en praksis, hvor selve undersøgelsesproceduren fra amtets socialcenter ikke behøver at blive vældig lang og omfattende, hvis der fra primærkommunens side ligger en grundig undersøgelse forud. For mig at se er det i og for sig lige så vigtigt, at der er en grundig undersøgelse, inden man anbringer et barn i pleje, da pleje jo ofte kan være langvarig og derfor af lige så stor betydning for det enkelte barn, det drejer sig om, hvor hvert år jo har betydning i dets udvikling. Imid-

[Ebba Stranga.]

lertid mener jeg også, at samrådet på amtsplan er et godt sted at behandle disse sager. Der er vældig mange følelser i det, og jo mere vi ligesom kan holde afgørelserne på et sagligt plan, des bedre tror jeg vi tjener hele sagen.

Som sagt skal jeg love en positiv udvalgsbehandling og gøre mit til, at den går hurtigt.

Inge Krogh (KrF):

I det foreliggende lovforslag er det foreslået, at undersøgelsen af de hjem eller de ægtepar, der ønsker at adoptere børn, skal foregå i socialcentrene, altså i amtskommunal regie. De danske Plejehjemsforeninger er altså gledet ud af disse undersøgelser ligesom mødrehjælpen, som også ophæves. Det kunne være, man skulle diskutere det og høre, hvad De danske Plejehjemsforeninger mener om dette.

Man kan diskutere, tror jeg, om ikke undersøgelsen af adoptivforældrene kunne foretages af primærkommunerne, altså så nær det hjem, der vil adoptere, som muligt. Det kan siges, at der ikke er ekspertise nok i primærkommunerne, men man kan jo få rådgivning fra socialcentrene. Når et barn skal anbringes i pleje, foretages undersøgelserne af primærkommunerne, og jeg synes, det var meget vigtigt, at plejhjemsanbringelserne også bliver undersøgt grundigt, idet en del af dem jo altså går videre til adoption, og mange tragedier kan komme, hvis det viser sig, at plejhjemsundersøgelsen ikke har været tilstrækkelig. Hvis man skal til igen at lade barnet flytte, giver det store tragedier.

Det er rimeligt, at der skal være en klageadgang for dem, der får afslag på at få lov til at adoptere, og man kan vel anbefale det centrale adoptionsnævn, hvor der er stor ekspertise.

Så er det foreslået, at dette nævn — foruden at føre tilsyn med samrådene, som jeg glemte at omtale, men som jeg synes er udmærkede i socialcentret — også skal foretage udvælgelse af børn til anonyme adoptioner både i Danmark og fra udlandet, hvor det ikke er foretaget i udlandet. Jeg vil synes, at det var rimeligt, at det efterhånden, som det også er ventileret i bemærkningerne

til lovforslaget, går over til de amtskommunale socialcentre.

Hanne Reintoft (DKP):

Jeg kan godt forstå, at dette lovforslag haster, men jeg må alligevel sige, at jeg kunne have ønsket mig en lidt mere dybtgående debat om hele vores adoptionspraksis. Både udlandsadoptionerne og adoption efter en plejetilladelse, tilvejebragt med adoption for øje, burde måske nok tages op til lidt grundigere debat herinde.

Det er min opfattelse, at mødrehjælpen gennem årene trods megen kritik har anlagt en meget fin teoretisk holdning til de ganske store problemer, der rejser sig omkring hele problematikken, og jeg kan ganske tilslutte mig de faglige og menneskelige synspunkter, der fremsættes af dr. Inger M. Barslund fra mødrehjælpen til det udvalg, der har lavet betænkning nr. 718.

Det er fremgået flere gange af debatten, at jeg følger u-landsadoptionerne med megen betænkelighed, politisk, fordi jeg synes, det er meget, meget diskutabelt at bruge u-landsfolkene på den måde — jeg så hellere, vi øgede vores beskedne u-landsstøtte — og socialt og fagligt, fordi mange af de fine luftkasteller, vi bygger op omkring grundige undersøgelser omkring adoptionerne, jo falder til jorden, fordi vi ikke kender de børns oprindelse og derfor ikke kan være sikre på, at vi finder de rigtige hjem til de rigtige børn. Når jeg kender vores behandling f. eks. af vores grønlandske minoritet, frygter jeg også, at vi pådrager os et menneskeligt ganske tragisk problem med årene. Det anføres også i udvalgsbetænkningen, at man stiller sig meget skeptisk over for denne overordentlig diskutabile praksis at annoncere i fremmede lande efter børn, og selv om lovforslaget ikke har det med, så jeg meget gerne et egentligt forbud mod den form for annoncering.

Når dette er sagt, så skulle vi måske også i fremtidig lovgivning, navnlig når vi nu skal oprette nye organer, prøve — det vil jeg i hvert fald opfordre justitsministeren til — om vi ikke kunne afbalancere den politiske og den socialfaglige holdning lidt bedre. Jeg er i hvert fald orienteret om — jeg ved ikke, om det er rigtigt, men det kan vi få undersøgt i udvalget — at justitsministeriet

[Hanne Røintoft.]

i de senere år på grundlag af en stor politisk velvillighed over for udlandsadoptionerne i nogen grad har underkendt mødrehjælpens indstillinger, hvor den er kommet med en socialfaglig indstilling, der gik imod. Jeg synes, det ville være meget uheldigt, hvis vi skulle starte en ny praksis på så usikkert et grundlag.

Det skal ikke være nogen hemmelighed, at jeg opfatter adoption som en nødløsning, og at mit politiske mål er, at folk kan sætte børn i verden og sørge for dem og ellers blive fri for at sætte børn i verden. Der er vel ikke noget sted, jeg er så bange for at tale isoleret om barnets tarv, som netop i adoptionssager, for det er jo sådan, at næsten bag hver adoption, det kan være et indenlandsk eller udenlandsk barn, står der en uheldig mor, og jeg ser meget nødig, at man netop i den situation skiller den voksne og barnets tarv ad i to dele.

Umiddelbart kan vi gå ind for det skitse-rede forslag rent praktisk til løsning ved overgang til bilstandsloven, når mødrehjælpsinstitutionerne nedlægges. Jeg må så samtidig — det tror jeg da også selv sker, men jeg vil gerne have det bekræftet — udtrykke et meget stærkt ønske om, at man, når man besætter stillingerne i amtscentrene, så bruger den udmærkede ekspertise, man har i mødrehjælpen. Det er altid meget uklogt, hvis ikke vi forstår at benytte de erfaringer og den viden, vi har i forvejen.

Jeg tror, det kommer til at svare til socialreformens opbygning, at samrådene, de forudgående undersøgelser, kommer til at ligge som foreslået, men jeg erkender også, at man måske indskrænker mulighederne for at finde det helt rigtige barn til den helt rigtige familie, det, man bruger et udenlandsk udtryk om i betænkningen. Netop derfor kan vi støtte, at adoptionsnævnet også får rådgivende og tilsynsførende kompetence, og jeg finder det meget, meget vigtigt, at praksis i landsmolestok bliver ensartet, fordi det er meget svært for mennesker at forstå, hvis vi får meget forskellig praksis fra amt til amt.

Problemet om adoption, når plejetilladelse er meddelt af en kommune, synes heller ikke efter mit skøn at være løst helt tilbunds-gående, fordi vi netop kommer i disse problemstillinger, hvor et barn ikke kan

fjernes fra et plejehjem. Måske skulle der, som også udvalgsbetænkningen gør, graves lidt dybere i dette problem.

Så er der til sidst det spørgsmål — fru Aase Olesen var vist inde på det — som jeg altså simpelt hen vil bede ministeren komme med et ændringsforslag om til dette lovforslag. Eft er, at folk skal adoptere børn, men vi har ikke alene i den ulykkelige Ålborgsag, men også i andre sager, set, at folk har fået lov at adoptere 8 og 10 børn, hvoraf mange af dem er handicappede. Vi ved dog, hvor ét handicappet barn belaster en familie, og vi har jo så mange adoptanter. Jeg vil altså simpelt hen gerne have et ændringsforslag, så at vi stopper den praksis, at man kan adoptere f. eks. 8 handicappede børn. Ingen magter det, og der er ingen grund til at hobe de børn sammen, hvis ikke det lige netop drejer sig om en stor søskendeflok. Jeg mener, vi må have det standset, også med de erfaringer, vi har.

Wamberg (FP):

I forbindelse med behandlingen af dette lovforslag har jeg lyttet til ordførerne, og der er et enkelt lille hjørne af denne problematik i forbindelse med adoptioner og det lovforslag, der ligger på bordet, der ikke er blevet nævnt, og som jeg i hvert fald meget gerne ser behandlet under udvalgsarbejdet, nemlig problematikken omkring de glemte børn.

Der var for, jeg tror, det er et års tid siden, én fjernsynsudsending eller flere, der beskæftigede sig med problematikken omkring de glemte børn, og jeg husker, at det i hvert fald på mig gjorde et stort indtryk, at det fra dem, der beskæftigede sig med disse børn, blev fremført, at forældre i vidt omfang ingen kontakt søgte med disse børn, der var institutionsanbragt. De fik ingen gaver til jul og fødselsdag fra deres forældre, de hørte ikke fra dem, og man fik meget overbevisende forklaringer om, at man på disse hjem lavede små gaver til dem og fortalte, at de kom fra deres forældre. Der blev spurgt, hvorfor de ikke blev bortadopteret. Det var, fordi de ikke kunne få forældrenes tilladelse til det, og der var mange gode undskyldninger, som man så måtte tage tor pålydende.

Nu står jeg her med en konkret sag, hvor en mor er blevet syg. Hun havde 3 børn,

[Wamberg.]

som børneværnet måtte tage sig af, de er nu anbragt 3 forskellige steder. Moderen har været syg i 3 år og er nu rask. Man har nægtet hende sagsindsigt med hensyn til, hvad der er sket i den periode, hvor hun var syg. Man har nægtet at oplyse noget om, hvor børnene er anbragt, og man nægtede hende et par dage før jul i det pågældende socialudvalg at være behjælpelig med at ekspedere en julegave til hendes børn.

Det kan ikke undlade at medføre, at man må sætte et spørgsmålstegn ved de udsendelser, der blev sendt vedrørende de glemte børn. Er det nu altid forældrene, der ikke søger kontakt med deres børn, eller har vi en del tilfælde, hvor forældrene gerne vil have kontakt med deres børn, men hvor offentlige myndigheder, børneværn i enkelte kommuner, med arme og ben sætter sig imod det? Et og andet kunne tyde på det, og jeg håber, vi kan behandle det under udvalgsbehandlingen af dette lovforslag.

Justitsministeren (Orla Møller):

Først skal jeg sige tak for den meget brede tilslutning, som forslaget har fået.

Der går gennem alle indlæg en rød tråd, der går ud på at få understreget, at det vigtigste i alle disse sager er hensynet til barnet og barnets kommende situation. Jeg tror også godt, man tør sige, at det er det, der har været hovedhensynet i de forslag, der er lagt på bordet.

Jeg ville meget gerne sige næsten det samme, som fru Birgitte Oxdam udtrykte. Jeg tror ikke, man kommer ret meget uden om de konkrete forslag, der er lagt op. Jeg tror, at jeg i forbindelse med fru Aase Olesens indlæg skal sige, at jeg naturligvis til enhver tid vil møde op i retsudvalget til et samråd og argumentere for disse synspunkter, men hvis man bare startede med at spørge, hvor ankeinstansen skal være, så kunne man selvfølgelig svare: ja, den kan ligge i justitsministeriet som hidtil, men justitsministeriet kan ikke påtage sig tilsynsopgaven eller formidlingen af adoption af de anonyme børn. Man kunne have tænkt sig ankestyrelsen, man kunne have tænkt sig socialstyrelsen. I alle tilfælde ender det med, at vi skal have en fælles virksomhed på dette område, og det kan faktisk kun placeres ét eneste sted, nemlig i det centrale

adoptionsnævn. Så derfor tror jeg ikke, der er ret meget at komme uden om i denne forbindelse.

Jeg var en lille smule tøvende over for, hvordan jeg skulle tage det indlæg, som hr. Erlendsson kom med, for der er nu engang i disse sager et hensyn både til moderen og til barnet, og hvis man træder fejl enten det ene eller det andet sted, så kommer der altså meget let nogle ting frem, som menneskeligt er af mindre god karakter. Derfor er det en balancesituation, og jeg misunder bestemt ikke dem, der skal sidde hverken i samrådene eller i det centrale adoptionsnævn og behandle alle disse meget ømtålige sager, for det er de i hvert fald.

Jeg vil godt indrømme over for fru Aase Olesen, at jeg har haft nogen vanskelighed i forbindelse med dette forslag, fordi der har været mange forskellige opfattelser af, hvordan det skulle konstrueres, men jeg må sige, at jeg er endt med, at det næppe kunne have været meget anderledes.

Når der er tale om, at indenrigsministeriet har blandet sig op i sagerne, så hænger det sammen med, at der er visse ting, der skal tages hensyn til i hele den kommunale selvstyresituation. Det er altså ikke gørligt at lægge ansvaret på det primære plan, derfor har vi måttet vælge samrådsituationen.

Jeg kan også godt være med til at beklage, at det har taget så lang tid med selve høringsen, men den har i hvert fald givet noget stof, som var afklarende med hensyn til afgørelsen.

Den debat, som fru Hanne Reintoft meget gerne vil have rejst, føler jeg også i nogle situationer er særdeles nødvendig. I den forbindelse vil jeg godt nævne nogle af de synspunkter, som hr. Erlendsson trak frem. Det er meget ømtålelige sager, man arbejder med, og det er ikke gørligt i en bekendtgørelse at fastsætte meget klare regler for, hvad man skal eller ikke skal. Jeg synes, at den form for annoncering efter børn, jeg har set, mange gange har været direkte usmagenlig. Men der er altså også et hensyn at tage til både børn, der trænger til det, og forældre, der er i stand til at give dem en god mulighed, så det er altså igen en balanceakt, det her drejer sig om.

Jeg håber på, at man efterhånden vil få en så god erfaring i at behandle disse meget vanskelige situationer, at vi måske, når det

[Justitsministeren.]

drejer sig om situationen med de mange børn, i særlig grad udenlandske børn, kan få lagt nogle klarere tommefingerregler. Det er lidt svært en gang i mellem, når myndighederne skal fortælle en familie, at de i og for sig nok har alle muligheder økonomisk og menneskeligt for at kunne have nogle flere børn, men man tror bare ikke på, at de kan tage 4 eller 5. Det kan være vanskeligt, og derfor tror jeg på, at det vil være en nødvendighed, at man i det centrale nævn får nogle vældige diskussioner om de erfaringer, man gør efterhånden i dette arbejde.

Jeg vil derfor ikke være særlig positiv over for fru Hanne Reintofts forslag om, at der skulle laves et ændringsforslag på dette område, for jeg tror, der skal gøres erfaringer først, før man i det hele taget lægger en ant 10r stram praksis til rette.

Jeg skal sige i anledning af hr. Wamberg's tale, at jeg er parat til at møde frem med de oplysninger, jeg kan give i udvalget, men i øvrigt forekommer den sag mig absolut at høre hjemme ved et andet bord end mit, nemlig socialministerens.

Jeg skal slutte med at sige, at jeg har været glad for den positive tilslutning til forslaget og er parat til at forsyne udvalget med de nødvendige yderligere oplysninger.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Anden næstformand (Nathalie Lind):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til retsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om ændring af lov om arbejdsformidling og arbejdsløshedsforsikring m. v. [af Ritta Ahm m. fl.]. (Lovforslag nr. 93. Fremsat 21/11 75).

Lovforslaget sættes til forhandling.

Arbejdsministeren (Erling Dinesen):

Det foreliggende lovforslag vedrører reglen om maksimum for dagpengeydelsens

varighed, det vil sige 26 ugers reglen i lovens § 55, som vi i øvrigt for nylig behandlede her i folketinget i forbindelse med forslaget, som var fremsat af SF og kommunisterne, der ønskede reglen ophævet.

Jeg sagde dengang, at 26 ugers reglen nok bør lempes under de ekstraordinære forhold, vi har nu, hvor mange på grund af ekstraordinær stor og langvarig arbejdsløshed selv med den bedste vilje måske ikke kan opfylde lovens krav.

Endvidere oplyste jeg, at jeg har bedt det udvalg, som jeg har nedsat i oktober til behandling af arbejdsløshedsforsikringen, om at se nærmere på spørgsmålet. Dette udvalgsarbejde er i fuld gang. Jeg har foranlediget, at et eksemplar af kristeligt folkepartis lovforslag er tilgået udvalget, således at man i sine overvejelser kan være opmærksom også på de synspunkter, der her er fremført. Jeg håber, vi kan få et hurtigt resultat af udvalgets arbejde.

Jeg vil lige gøre opmærksom på, at jeg sidste sommer foranledigede, at arbejdsdirektoratet udsendte et cirkulære til arbejdsformidlingskontorerne og arbejdsløshedskasserne gående ud på, at der ved anvisning af arbejde, herunder særlig til beskæftigelsesarbejder, tages specielle hensyn til sådanne ledige arbejdsløshedskassemedlemmer, som er ramt af 26 ugers reglen.

Alligevel er jeg selvsagt parat til nærmere at drøfte forslaget i arbejdsmarkedsudvalget.

Kaj Poulsen (S):

Dette forslag har vi jo, som ministeren omtalte, behandlet før. Som vi ved fra arbejdsmarkedsudvalget, har det udvalg, som er nedsat, fået ind i sit kommissorium, at det skal se på de problemer, der er i forbindelse med arbejdsløshedsloven, herunder de forskellige problemer, vi bliver gjort opmærksom på. Udvalget blev nedsat, da vi i sidste samling lavede et forlig med kristeligt folkeparti og det radikale venstre.

Vi i umiddelbart velgent stemt over for at ændre på 26 ugers reglen, men som jeg også sagde, da vi behandlede kommunisternes og SF's forslag vedrørende dette problem, foretrækker vi altså at vente og se, hvad det nævnte udvalg kommer med på dette område.

Vi vil se velvilligt på problemet, når ud-